

Časopis pro pěstování matematiky a fysiky

Karel Koutský

Sedmdesátiny prof. dr Bohuslava Bydžovského

Časopis pro pěstování matematiky a fysiky, Vol. 75 (1950), No. 4, [D349a],D349--D357

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/122657>

Terms of use:

© Union of Czech Mathematicians and Physicists, 1950

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

Prof. Dr BOHUMIL BYDŽOVSKÝ

* 14. 3. 1880

Časopis pro pěstování matematiky.

- Vzájemná oskulace kuželoseček ve stupni vyšším. 1908, str. 465—484.
Strojení ploch druhého stupně za podmínky dotyku čtyřbodového s kuželosečkou. 1911, str. 29—34.
Metodický příspěvek k rovnoběžnému promítání kružnice. 1913, str. 97—101.
Základové projektivní geometrie. 1913, str. 230—236, 369—377.
Poznámka ku křivosti a problému normál kuželoseček středových. 1914, str. 181 až 188.
O projektivnosti involutorní. 1914, str. 433—439.
Poznámka k problému normál elipsoidu. 1915, str. 204—208.
Rozšířená věta Dandelinova. 1915, str. 257—268.
Kolmé průměty rovinných průseků rotační plochy kuželové ve směru její osy. 1916, str. 471—475.
Zákony stereografického promítání. 1920, str. 188—189.
Osový problém ploch stupně druhého. 1923, str. 78—87.
Příspěvek k sestrojování meze vlastního stínu zborcených ploch šroubových za osvětlení rovnoběžného. 1924, str. 114—121.
Profesor Bedřich Procházka sedmdesátníkem. 1926, str. 1—11.
Zobecnění problému normál na elipse. 1929, str. 37—42.
Stoleté jubileum tří vynikajících geometrů českého vysokého učení technického v Praze. 1946, str. 52—57.

Rozhledy matematicko-přírodovědecké.

- Hyperbolická spirála jako průmět šroubovice. 1922, str. 83—87.
Společné prvky sousých středových kuželoseček. 1945, str. 19—22, 60—66.

Technický obzor.

- Grafické řešení problému pěti paprsků ve fotogrammetrii. 1926, str. 163.
Jednoduchý relief. 1919, str. 218.

Zeměměřičský věstník.

- Rekonstrukce ze snímků se známou vnitřní orientací. 1914.
Jednoduchá rekonstrukce stanoviska. 1925.
Geometrický základ metody Roussilheovy. 1928.
Příspěvek ke grafickému řešení problému zpětného protínání v prostoru. 1936.

* * *

- Prostorová křivka stupně třetího. 1910. Nakl. F. Řivnáč.
Konstruktivní fotogrammetrie. 1913, Praha (separát).
Deskriptivní geometrie I., II., (spoluautor), JČMF, 1928, 1931, II. vyd. 1945 a 1947.
Zborcené plochy. JČMF 1947.
Deskriptivní geometrie pro samouky (spoluautor), JČMF, 1948.
Theoretické základy fotogrammetrie, JČMF, 1948.

SEDMDESÁTINY PROF. DR. BOHUMILA BYDŽOVSKÉHO.

KAREL KOUTSKÝ, Brno.

Sedmdesátiny tak významného matematika, jako je prof. Dr. BOHUMIL BYDŽOVSKÝ, jsou jistě dostatečným důvodem, aby celá česká matematická obec se podrobněji seznámila s průběhem jeho života a to tím spíše, že

jeho zásluhy o vědu, školství a vlast učinily z něj jednu z předních postav našich kulturních dějin.

Prof. Bydžovský se narodil 14. března 1880 v Duchcově. Jeho rodiči byli JAN BYDŽOVSKÝ, stavební inženýr zaměstnaný na stavbě severočeských drah, a ANASTASIE, roz. ODVÁRKOVÁ, která zemřela v mladistvém věku 24 let (r. 1883). Z jejich manželství vzešly celkem čtyři děti — tři chlapci a jedno děvče. Prof. Bydžovský byl v pořadí třetím. Starší jeho sestra dosud žije jako vdova po řediteli dolů, kdežto oba jeho bratři již zemřeli.

Prostředí, v němž mladý Bydžovský vyrůstal, mělo jistě značný vliv na pozdější vývoj jeho lásky k vlasti a národu. Jeho otec byl totiž uznávaným národním pracovníkem; kromě jiného zasloužil se též o založení české školy v Duchcově. A to byla také první škola, kde mladý Bydžovský počal se seznamovati s počátky vědy. Bohužel však nedokončil zde ani první třídu, neboť jeho otec byl přeložen na jiné působiště. Její konec a polovinu druhé třídy vychodil na německé škole v Košťanech u Teplíc. Nové přeložení jeho otce pak poskytlo Bydžovskému možnost, aby se zase vrátil do české školy. A tak druhou polovinu druhé třídy, celou třetí a téměř celou čtvrtou třídu vychodil na české škole v Praze (na Vinohradech). Další změnou otcova působiště dostal se posléze na německou školu v Horním Litvínově, kde dokončil čtvrtou a absolvoval celou pátou třídu.

Středoškolská studia vykonal na akademickém gymnasiu v Praze. Zde pak se projevilo jeho všestranné nadání a obrovská píle. Až na první běh primy studoval vždy s vyznamenáním a od kvarty byl primusem. Ve své třídě měl vždy pověst nejlepšího matematika. Živě se zajímal též o řeči. Během svých gymnasiálních studií naučil se z vlastní záliby francouzsky, anglicky a italsky. Němčině se nikdy zvlášť neučil; přinesl si její znalost z obecné školy a již jako hoch mluvil plyně německy. Na akademickém gymnasiu v Praze složil též zkoušku dospělosti, opět s vyznamenáním a s pochvalnou poznámkou za soukromou četbu v řečtině.

Po maturitě vstoupil na filosofickou fakultu Karlovy university v Praze (tehdy nazývané Karlo-Ferdinandovou), kde v letech 1898 až 1902 studoval matematiku a fyziku. Jak sám vzpomíná, zabýval se však v prvních dvou letech mnohem více filosofií a dějinami literatury nežli matematikou. Teprve Weyrovy a Koláčkovy přednášky připoutaly jej silněji k matematickému studiu. Zejména Ed. Weyr měl naň velký vliv a prý velmi litoval, že pro nemoc jej nezkoušel. V posledních dvou letech studia se velmi sblížil s Janem Vojtěchem, nyní profesorem techniky v Praze, s nímž se pak spolu připravoval ke státní zkoušce z matematiky a fyziky (tehdy se konala jen jediná). Tuto zkoušku vykonal v prosinci 1902 a ihned po ní počal se připravovati k doktorátu. Na podzim roku 1903 skutečně se podrobil přísným doktorským zkouškám. Při hlavním rigorosu z matematiky a fyziky zkoušeli jej prof. Petr, Koláček a Strou-

hal, při vedlejších z filosofie prof. Masaryk a Drtina. Obě rigorosa vykonal s úspěchem a dne 30. listopadu 1903 byl promován na doktora filosofie.

Mezitím však 1. ledna 1903 nastoupil jako zkušební kandidát na malostranském gymnasiu, kde byl uváděn do školské praxe prof. Sommerem, velmi svědomitým a přemýšlivým methodikem a autorem tehdy známých a oblíbených učebnic aritmetiky pro nižší třídy středních škol. Práce tato byla podle vlastních slov Bydžovského velmi nudná a jednotvárná a byla spestřována jen tím, že jej prof. Sommer velmi záhy nechal učit samostatně. Od 1. května 1903 byl pověřen suplováním matematiky a fysiky na reálce v Kutné Hoře, kde tehdy byl ředitelem Alois Strnad, jeden z vědecky činných matematiků té doby. Po prázdninách pak přešel jako suplent na reálku v Praze.

V této době nastala v životě prof. Bydžovského veliká změna. Jako mladý suplent pražské reálky se oženil v roce 1904 s Dr. MARIÍ KOMÍNKOVOU, pocházející z úřednické rodiny, usazené ve Veselí nad Lužnicí, s níž se kdysi jako oktáván seznámil v Praze. Byla tehdy rovněž oktávánkou a to na dívčím gymnasiu Minervě. Za studií na universitě (studovala historii a v roce 1903 složila doktorát) vznikla mezi nimi vzájemná náklonnost; snad částečnou její příčinou bylo i to, že již jako vynikající studentka na gymnasiu projevovala značný zájem o matematiku. Po absolvování univerzitních studií vstoupila společně s prof. Bydžovským do školské služby a tu se jejich prvotní studentská láska změnila v hlubokou oddanost. A tak posléze v první den prázdnin roku 1904 nastoupili společnou životní cestu. Svatba se konala na Vinohradech v kostele sv. Ludmily. Z mladého manželství vzešly později dvě děti: syn JAN (* 1906), jenž vystudoval matematiku a fysiku na pražské přírodovědecké fakultě a po složení státních zkoušek byl v roce 1935 povolán do Mezinárodního úřadu práce v Ženevě, a syn LADISLAV (* 1908), jenž jest nyní úředníkem v ministerstvu spravedlnosti.

Po uzavření sňatku zůstal prof. Bydžovský ještě jeden rok na reálce v Praze, leč pak r. 1905 byl jmenován skutečným učitelem na reálce v Kladně. Na podzim roku 1907 dostal profesorské místo na reálce v Karlíně a zde působil až do letního běhu 1910, kdy trvale přešel na vysokou školu. Bylo to způsobeno především tím, že v květnu 1909 se habilitoval z matematiky na filosofické fakultě university Karlovy v Praze, kdež ještě v letním semestru téhož roku zahájil přednášky z geometrie. Kromě toho od r. 1910 suploval přednášky z matematiky pro posluchače strojíňho inženýrství na vysokém učení technickém v Praze. To bylo též důvodem, že v roce 1911 byla mu na jeho žádost rozšířena habilitace i na tuto vysokou školu. Na české technice suploval přednášky až do června 1917 (po celou tuto dobu měl trvalou dovolenou jako středoškolský profesor), kdy se stal mimořádným profesorem Karlovy university.

Po převratu roku 1918 vstoupil prof. Bydžovský do služeb nově vytvořeného ministerstva školství a národní osvěty jako ministerský tajem-

ník, avšak již po roce tento úřad opustil a od října 1919 se vrátil na univerzitu. V roce 1920 byl jmenován řádným profesorem Karlovy university a zároveň i členem zkušební komise pro učitelství na školách středních (nyní gymnasiích). Ve studijním roce 1930/31 byl děkanem a v následujícím roce proděkanem přírodovědecké fakulty.

Po uzavření českých vysokých škol německým okupantským režimem byl v červenci 1940 dán prof. Bydžovský spolu se všemi českými vysokoškolskými profesory do výslužby a proto se odstěhoval z Prahy do svého domu ve Veselí nad Lužnicí. Zde žil až do září 1942, kdy zároveň se svou chotí byl zatčen gestapem a internován v tábore ve Svatobořicích u Křova na Moravě. Příčinou zatčení bylo, že německé úřady zjistily, že jeho syn Jan se zdržuje v cizině, takže naň padlo podezření, že je emigrantem. Díky neohroženému zapírání prof. Bydžovského i jeho choti a neochvějnému tvrzení, že jejich syn emigrantem není, nýbrž že jen jeho povinnost jako úředníka Mezinárodního úřadu práce jej zdržuje v cizině, bylo to podezření částečně rozptýleno, takže v lednu 1943 byli oba z internačního tábora propuštěni a vrátili se zpět do Veselí. Ve skutečnosti však jejich syn emigrantem byl, neboť od r. 1941 byl ve službách naší zahraniční vlády v Londýně; leč to německé úřady nevěděly.

Ke konci války vytvořil prof. Bydžovský s několika veselskými spoluobčany Národní výbor, který v revoluci roku 1945 vystoupil na veřejnost a hned 5. května v čele s Bydžovským vyjednával s místní německou posádkou. Revoluční činnost prof. Bydžovského se však neomezovala jenom na Veselí, nýbrž se vztahovala i na širší okolí. Tak např. organizoval různé protiněmecké sabotáže v soběslavském okrese a jinde. V ocenění této své revoluční činnosti, jakož i svého vědeckého a veřejného významu byl později (1947) zvolen čestným občanem města Veselí nad Lužnicí.

Členem MNV zůstal prof. Bydžovský až do doby, kdy po šestileté přestávce byly opět zahájeny přednášky na českých vysokých školách. Tu se ihned ujal svého úřadu a zahájil přednášky na pražské universitě, třebaže neměl v Praze bytu. V květnu 1946 byl jednomyslně zvolen rektorem Karlovy university pro studijní rok 1946/47. Je dosud v živé paměti jeho instalační řeč, v níž se přimlouval za zřízení jednotné školy. Třeba také poznamenat, že v rektorském období Bydžovského byly zřízeny při universitách nové pedagogické fakulty, které konečně realizovaly dávnou touhu učitelstva po vysokoškolském vzdělání.

Únorové události roku 1948 způsobily, že tehdejší rektor Karlovy university prof. Dr. Engliš byl nucen se vzdáti rektorské hodnosti a tu prof. Bydžovský se jako prorektor musil ujmout správy rektorátu. Poněvadž se v tomto čase blížily jubilejní slavnosti Karlovy university, která doživala 600 let svého trvání, uznal akademický senát za žádoucí, aby místo odstoupivšího rektora Dr. Engliše byl zvolen nový rektor. Jednomyslná volba padla na osobu prof. Bydžovského, jenž pak — jsa po druhé rek-

torem — řídil průběh všech oslav. Ve stud. roce 1948/49 byl Bydžovský prorektorem a když rektor tohoto studijního roku byl znovu zvolen i na rok 1949/50, stal se automaticky prorektorem i pro toto období.

Vědecký zájem prof. Bydžovského se především soustřeďuje na geometrii. Napsal početnou řadu pojednání z algebraické, synthetické a diferenciální geometrie, theorie geometrických konfigurací a pod. Svě práce publikoval v Časopise pro pěstování matematiky a fysiky, v Rozpravách České akademie věd a umění, ve Věstníku Král. české společnosti nauk a v jiných časopisech a sbornících jak domácích, tak i zahraničních. Přesný jejich přehled je patrný z připojeného seznamu.

S vědeckou činností prof. Bydžovského velmi úzce souvisí i jeho učitelské působení na přírodovědecké fakultě Karlovy university. Ve snaze, aby posluchačům zajistil snadno přístupné a spolehlivé prameny studia geometrie, napsal tři vysokoškolské učebnice, týkající se jednak rovinné i prostorové analytické geometrie, jednak theorie determinantů a matic a jejich užití a konečně algebraické geometrie, z nichž první dvě se dožily druhého vydání. Všechna tato díla vynikají srozumitelností, jasným stylem, jazykovou čistotou a methodickou propracovaností. To jest ovšem jenom následek bohatých pedagogických zkušeností a živelného zájmu o didaktické otázky vůbec. Jeho rukama prošla řada gymnasiálních profesorů-matematiků a ti všichni poznali na sobě jeho velký výchovný vliv. Skvěle připravené přednášky Bydžovského, vynikající přesnou formulací problémů a neobyčejně jasným přednesem, staly se mnohým z nich vzorem ve školské praxi.

Vylíčení osobnosti prof. Bydžovského nebylo by však úplné, kdyby nebylo vzpomenuto jeho velkého úsilí o novou náplň našich středních škol (nyní gymnasií). Jsou to především jeho učebnice aritmetiky pro vyšší třídy škol středních, které vyšly v mnoha vydáních (první vyšlo právě před 40 lety) a jež svou pracovní methodou velmi usnadnily učitelovu práci ve škole a tím i přispěly k rozšíření okruhu našich matematických pracovníků. Cíle, těmito učebnicemi vytčené, byly značně vysoké a pojetí látky i methoda výkladu mnohdy byly zcela nové a pronikavé.

Velmi mnoho času věnoval prof. Bydžovský otázkám školské reformy, zvláště reformy gymnasií a reálek. Již od počátku svého učitelského působení se jako mladý suplent zajímal o reformu vyučování matematice, později pak — hlavně za první světové války — o reformu školství a vyučování vůbec. V tomto oboru byl i veřejně činný, když r. 1923 byl jmenován předsedou reformní komise při ministerstvu školství a národní osvěty. Tato komise vypracovala návrh zákona o střední škole a návrh zákona o vysokoškolském vzdělání učitelů, leč tyto zákony se pro odpor konservativních živlů vůbec nedostaly do parlamentu. Za ministra Dérera byl prof. Bydžovský jmenován r. 1929 předsedou nové reformní komise, která vypracovala t. zv. reformu Dérerovu, jež byla provedena administrativní cestou (1933). Tehdy byly vydány též nové

učební osnovy, podle nichž se učilo až do okupace. O svých zkušenostech a zápasech napsal prof. Bydžovský knihu: „Naše středoškolská reforma“ (viz seznam publikací), které bylo hojně používáno též v pedagogických seminářích našich universit. Přednášky, novinové a revuální články, jež prof. Bydžovský vykonal a napsal mezi oběma válkami a po druhé světové válce o školské reformě, představují velmi obsáhlé dílo. Po našem osvobození zasáhl v roce 1946 velmi aktivně do diskusí o jednotnou školu, jak již o tom byla řeč.

Vedle své činnosti vědecké, učitelské a reformní psal prof. Bydžovský četná matematická hesla do našich naučných slovníků a rozmanitých sborníků, která měla širší veřejnosti sloužiti k přesné, spolehlivé a pokud možno úplné informaci o matematických faktech.

S akademickou a vědeckou činností prof. Bydžovského je ovšem těsně spjata i jeho činnost v našich vědeckých korporacích. Jako člen Jednoty čs. matematiků a fyziků (od r. 1898) zúčastnil se horlivě jejího života a od r. 1908 byl stále členem jejího výboru. V tříletí 1931—33 byl zvolen též jejím předsedou. Po našem osvobození v r. 1945 byl znovu zvolen předsedou Jednoty a v této funkci setrvává až dodnes. Jeho práce a neúnavná snaha o rozvoj spolkového života Jednoty byly již v r. 1928 oceněny tím, že byl zvolen jejím čestným členem.

Prof. Bydžovský je dále řádným členem Královské české společnosti nauk a od r. 1945 jejím předsedou. Před tím v letech 1929—33 byl tajemníkem její druhé třídy (matematicko-přírodovědecké) a od 1933 až 1942 hlavním jejím tajemníkem. Roku 1919 byl zvolen dopisujícím, 1920 mimořádným a 1924 řádným členem České akademie věd a umění a když v lednu 1948 byl při České akademii vytvořen Ústav pro matematiku, stal se prof. Bydžovský přednostou sekce pro algebraickou geometrii. Ke všem těmto jistě namáhavým funkcím přibyla v červnu 1949 ještě funkce další, když prof. Bydžovský byl zvolen předsedou Čs. národní rady badatelské.

Jako jeden z čelných reprezentantů českých matematiků zúčastnil se prof. Bydžovský téměř všech mezinárodních matematických kongresů (1912, 1920, 1924, 1928, 1936) mimo kongres curyšský (1932) a letošní v USA. V Torontu (1924) byl dokonce sjezdovým místopředsedou. Dále se zúčastnil sjezdů matematiků zemí slovanských ve Varšavě (1929) a v Praze (1933), sjezdu matematiků českých a polských (1949), jehož za Čechy byl předsedou. Kromě toho zastupoval prof. Bydžovský naše universitní a vědecké korporace na různých jiných zahraničních sjezdech, zasedáních a oslavách (na př. v Londýně 1946, Nice 1946, Princetonu 1947 atd.). Je zhola nemožné podati přesný popis této důležité činnosti prof. Bydžovského, leč již z uvedených ukázek je patrné, kolik námahy a kolik chvil svého čínorodého života jí věnoval.

Veliký význam osobnosti prof. Bydžovského je všeobecně uznáván u nás i v cizině. Důkazem toho je, že na podzim roku 1948 byla mu udě-

lena státní cena pro vědu za jeho dílo „Úvod do algebraické geometrie“ (viz seznam publikací) a za jeho celoživotní práci vědeckou, pedagogickou a veřejnou. Dalším důkazem jsou členství v zahraničních vědeckých korporacích. Prof. Bydžovský jest čestným členem „Société des sciences, agriculture et arts du Bas-Rhin“ ve Štrasburku, zahraničním členem „Towarzystwa naukowego Warszawskiego“, zahraniční dopisující člen „Polskiej Akademiji umiejetności“, dopisujícím členem jugoslávské akademie v Zááhřebě, jakož i členem mnoha dalších zahraničních vědeckých institucí. Zejména velké pocty se mu dostalo, když v září roku 1948, kdy s jinými českými matematiky se zúčastnil šestého sjezdu polských matematiků ve Varšavě, byl mu udělen čestný doktorát varšavské university.

Při všech těchto poctách a vyznamenáních zůstal prof. Bydžovský prostým, skromným člověkem, oddaným své práci, vědě a vlasti. Vždy stál na straně pokroku a bojoval za nové cíle. Tuto vlastnost zachoval si v plné svěžesti až do pozdního věku, takže dnes je s jeho jménem nerozlučně spjata představa pokrokového vědce i vychovatele.

Obraz osobnosti našeho vynikajícího jubilanta budiž dokreslen i z lidské stránky. Prof. Bydžovský je člověk dobrého srdce, přímého a otevřeného charakteru, který vždy ochotně pomáhá studující mládeži ať již radou či skutkem. Z drobných jeho zálib zasluhuje povšimnutí, že po celý svůj život pěstoval sporty a turistiku. Ještě dnes přes svůj vysoký věk provozuje plavectví a jezdí na kole. Je též znamenitým zahrádkářem.

Jest jistě vřelým přáním všech českých matematiků, aby náš jubilant se ještě dlouho těšil z úspěchů své práce a ve zdraví a plné svěžesti se dožil hodně radosti v dalším svém životě.

SEZNAM PUBLIKACÍ PROF. DR. BOHUMILA BYDŽOVSKÉHO.

A) Vědecké práce a vysokoškolské učebnice.

Pozn.: „Časopis pro pěstování matematiky a fysiky“ je citován stručně jako „Časopis“. — „Rozpravy II. třídy České Akademie věd a umění“ jako „Rozpravy“. [Francouzská resumé všech prací vydaných v Rozpravách jsou obsažena v příslušných ročnících sborníku Bulletin international. V tomto seznamu citována nejsou.] — „Věstník Král. české společnosti nauk“ jako „Věstník“.)

1. Inflexní přímka kubické křivky racionální. Časopis XXXV, 1905.
2. Příspěvek k theorii svazku kubických křivek racionálních. Program reálky na Kladně 1905/6.
3. Podrobnosti k theorii ternárné cyklické kolineace. Program reálky na Kladně 1906/7.
4. Kubická křivka racionální jako souhrn dvojice konjugovaných bodů. Časopis roč. XXXVII, 1907.
5. O jisté grupě rovinných kolineací. Časopis roč. XXXVIII, 1908.
6. Grupa šesti kolineací rovinných nebo prostorových. Program reálky v Karlíně 1907/8.

7. Grupa kollineací prostorové křivky bikvadratické prvního druhu. I. Rozpravy 1908, č. 18.
8. Grupa kollineací prostorové křivky bikvadratické prvního druhu. II. Rozpravy 1908, č. 27.
9. O jisté nekonečné grupě Cremonových transformací. Rozpravy 1909, č. 34.
10. Příspěvek k theorii cyklických projektivností. Časopis XL, 1911.
11. O vytvoření geodetických křivek na rotačních elipsoidech. Časopis roč. XLI, 1912.
12. Dvojnásobné body křivek šestého stupně. Rozpravy 1912, č. 42.
13. Konstrukce rovinných křivek šestého stupně rodu 0 až 3. Rozpravy 1913, č. 46.
14. Řešení zvláštního problému projektivnosti a jeho užití. Časopis roč. XLIII, 1914.
15. Remarque sur les points d'inflexion d'une cubique à point double. L'Enseignement mathématique, Genève, 1914—16.
16. O zvláštním druhu konstrukcí. Věstník 1914.
17. Příspěvek k theorii eliptické křivky normální. Rozpravy 1914, č. 39.
18. O vytvoření geodetických křivek na rotačních plochách centrálních druhého stupně. Časopis roč. XLIV, 1915.
19. Křivky rovinné stupně $2n$ -ho s třemi body n -násobnými. Časopis roč. XLVI, 1916.
20. Reálné body hyperoskulační algebraických křivek rovinných. Rozpravy 1916.
21. Řešení zvláštního problému projektivnosti pro svazek kubických křivek. Rozpravy 1917, č. 20.
22. Příklad víceznačné transformace roviny. Časopis roč. XLVII, 1918.
23. Sur les transformations quadratiques reproduisant une quartique elliptique plane. Comptes rendus du Congrès international des mathématiciens, Strassbourg, 1920.
24. Kvadratické transformace obecné rovinné křivky bikvadratické rodu jedna. Rozpravy 1920, č. 17.
25. Snížení počtu kvadratických transformací rovinné křivky eliptické st. 4-ho. Rozpravy 1920, č. 23.
26. Užití principu promítání v theorii geometrických příbuzností. Časopis LI, 1922, LII, 1923.
27. Úvod do analytické geometrie. (Knihovna spisů matematických a fyzikálních, sv. 8.) Nákladem Jednoty čsl. matematiků a fyziků, Praha 1923.
28. Poznámka ke studiu speciálních kvartik rovinných. Časopis roč. LIII, 1924.
29. Eliptické kvartiky rovinné, projektivně specialisované. Rozpravy 1924, č. 32.
30. Contribution à la théorie de la sextique à huit points doubles. Proceedings of the international Congress of Mathematicians, Toronto 1924.
31. Příspěvek k theorii Brianchonovy konfigurace. Rozpravy 1927, č. 36.
32. Příspěvek k theorii eliptické sextiky. Časopis roč. LVII, 1928.
33. Remarques sur les groupes finis de transformations de Cremona. Atti del Congresso internazionale dei Matematici, Bologna 1928.
34. O některých grupách Cremonových transformací v rovině. Zprávy sjezdu čsl. přírodopytců a lékařů 1928.
35. Sur les involutions symétriques du cinquième ordre. Rozpravy 1929, č. 2.
36. Sur une espèce particulière de groupes d'involutions planes de Cremona. Věstník 1929, č. XI.
37. O zvláštním druhu grup Cremonových involucí v rovině. Zprávy sjezdu matematiků zemí slovanských, Varšava 1929.
38. Základy theorie determinantů a matice a jich užití. (Knihovna spisů matematických a fyzikálních, sv. 14.) Nákladem Jednoty čsl. matematiků a fyziků, Praha 1930.
39. Jazykové starosti vědeckého pracovníka. Sborník přírodovědecký sv. VII, str. 38—52. Nákladem České Akademie věd a umění, Praha 1930.

40. Kolineace kubických křivek harmonických a ekvianharmonických. Časopis LIX, 1930.
41. Kvadratické involuce v prostoru n -rozměrném. Časopis, roč. LX, 1931.
42. Jan Sobotka. Nekrolog. Nákladem České Akademie věd a umění, Praha 1932.
43. Bedřich Procházka. Nekrolog. Nákladem České akademie věd a umění. Praha 1934.
44. Sur les involutions quadratiques dans un espace à n dimensions. Comptes rendus du II. Congrès des mathématiciens des pays slaves. Prague 1934.
45. Sur les matrices orthogonales symétriques. Časopis roč. 65, 1936.
46. Cas spécial de la transformation quadratique involutive dans l'espace à n dimensions. Věstník 1936.
47. Décomposition d'une transformation quadratique involutive dans l'espace à n dimensions. Comptes rendus du Congrès international des mathématiciens, Oslo 1936.
48. Naše středoškolská reforma. Nákladem Profesorského nakladatelství a knihkupectví, Praha 1937.
49. Sur les points et les coniques sextactiques d'une cubique plane. Časopis roč. 68, 1939.
50. Über eine ebene Konfiguration (12₄, 16₃). Věstník 1939, č. II.
51. O simultánním invariantu Φ dvou kvadrik (spoluautor Dr V. Knichal). Rozpravy 1940, č. 21.
52. Úvod do analytické geometrie. (Knihovna spisů matematických a fyzikálních, sv. 8.) Nákladem Jednoty čsl. matematiků a fyziků, Praha 1946 (přepřacované vydání díla č. 27).
53. Úvod do theorie determinantů a matic a jich užití. (Knihovna spisů matematických a fyzikálních, sv. 14.) Druhé vydání (v. č. 38). Nákladem Jednoty čsl. matematiků a fyziků, Praha 1947.
54. Úvod do algebraické geometrie. (Knihovna spisů matematických a fyzikálních.) Nákladem Jednoty čsl. matematiků a fyziků, Praha 1948.
55. Podrobnosti z theorie konfigurace (12₄, 16₃). Zprávy ze společného sjezdu matematiků československých a polských v Praze, 1949. (V tisku na rok 1950.)
56. Sur certains points remarquables d'une cubique rationnelle plane. Časopis, roč. 75, v tisku na rok 1950.

B) Učebnice matematiky pro střední školy.

1. Aritmetika pro IV. třídu středních škol. První vydání 1910, sedmé vydání 1948 (šesté a sedmé vydání za spolupracovníctví St. Teplého a Fr. Vyčichla), Praha.
2. Aritmetika pro V.—VII. třídu středních škol. První vydání 1911, šesté vydání 1947 (páté a šesté vydání za téhož spolupracovníctví jako 1).
3. Sběrka úloh z matematiky (spoluautor prof. Dr Jan Vojtěch). První vydání 1912, čtvrté (spolupracovníci jako sub 1) 1948.
4. Matematika pro nejvyšší třídu gymnasií a reálných gymnasií (spoluautor prof. Dr Jan Vojtěch), Praha 1912.
5. Matematika pro nejvyšší třídu reálek (spoluautor prof. Dr Jan Vojtěch), Praha 1912.

Vedle toho napsal prof. Bydžovský několik článků elementárně-matematických, řadu recensí vědeckých spisů matematických, velké množství článků obsahu pedagogického a j.